

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS 564:e PLENARSESSION –
INTERACTIO, 20.10.2021–21.10.2021**Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén
Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning**

[COM(2021) 350 final]

(2022/C 105/10)

Föredragande: **Sandra PARTHIE**Medföredragande: **Dirk BERGRATH**

Remiss	Europeiska kommissionen, 1.7.2021
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av sektionen	30.9.2021
Antagande vid plenarsessionen	21.10.2021
Plenarsession nr	564
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	194/0/0

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 En sammanhängande industristrategi bör vara inriktad på två aspekter, nämligen återhämtningen från pandemin samt återuppbyggnad och resiliens. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar uppmaningen om att gemensamt skapa omställningsvägar för vår gröna och digitala framtid, och understryker att detta måste göras i partnerskap med industrin, offentliga myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra berörda parter. Kommittén menar att det första steget mot ett framgångsrikt och konsekvent genomförande av industristrategin är att utforma den rätta ramen, med fokus på konkurrenskraft och innovation i alla ekosystem, liksom tydliga mål.

1.2 I detta sammanhang efterlyser EESK särskilda resultatindikatorer som inte bara mäter ekosystemens konkurrenskraft utan även övergripande aspekter, och vi understryker att de valda indikatorerna måste utvärderas regelbundet och anpassas eller ändras allt eftersom.

1.3 Kommittén ser positivt på kommissionens åtagande att bevara och utöka EU:s industri- och tillverkningsbas, och betonar att arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället har en nyckelroll och måste göras delaktiga i utformningen av den europeiska industrins framtid. Vi uppmanar också till att de åtgärder som planeras för att åstadkomma klimatneutralitet och digital omställning anpassas till målet om socialt välbefinnande och hållbar tillväxt.

1.4 EESK instämmer i att värdekedjornas resiliens har fått större betydelse, och stöder kommissionens insatser för att säkra leveranskedjorna och stärka företagens resiliens, eftersom detta är viktigt för EU:s ekonomi med tanke på de oväntade brister som har uppenbarats under covid-19-pandemin, även på den inre marknaden.

1.5 På vissa områden har pandemin olyckligtvis bidragit till att klyftan mellan välmående och mindre välmående EU-medlemsstater har ökat. Detta äventyrar den sociala och ekonomiska sammanhållningen än mer. Next Generation EU är ett instrument utan motstycke som ska hjälpa EU att minska denna inverkan, och måste användas för att uppnå bättre konvergens mellan EU:s medlemsstater och deras regioner, även med avseende på den gröna och digitala omställningen till ett hållbart och digitalt Europa.

1.6 Industriallianser har visat sig utgöra en framgångsrik metod för att utveckla storskaliga och gränsöverskridande industriprojekt på strategiska områden. Dessa industriallianser är tillsammans med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse avgörande för återhämtningen och främjandet av europeiska standarder och viktig teknik, särskilt på områden där marknaden inte kan leverera på egen hand eller snedvrids.

1.7 För att lyckas med genomförandet av denna typ av projekt menar EESK att det krävs en nära dialog med arbetstagarföreträdare och fackföreningar samt med företagsföreträdare och arbetsgivarorganisationer, i syfte att ta till vara på deras sakkunskap och minska osäkerheten i omställningen på bästa möjliga sätt. Projekten måste åtföljas av en konsekvensbedömning med avseende på effekterna av processerna för minskade koldioxidutsläpp på värdeskapande, sysselsättning och den kompetens som krävs för koldioxidfri industriproduktion och den cirkulära ekonomin.

1.8 Det är av yttersta vikt att man tar fram tydliga och lämpliga åtgärder för att stödja Europas mikroföretag samt små och medelstora företag ⁽¹⁾, och EESK välkomnar avsikten att ge företag av alla storlekar lättillgängligt stöd för innovation och fullt utnyttjande av digitaliseringen. Man måste också göra en översyn av de politiska strategierna för att ta itu med de utmaningar som företagen står inför när det gäller att anställa arbetstagare och för att locka kvalificerad arbetskraft. Likaså krävs ett företagsvänligt klimat, investeringar i social infrastruktur och arbetstagarnas färdigheter och utbildning samt anständiga arbetsvillkor.

1.9 Brister inom strategiska värdekedjor, liksom brist på kvalificerad arbetskraft, undergräver de europeiska industriernas förmåga att snabbt återhämta sig från pandemin. Det är mycket viktigt att medlemsstaterna och EU agerar beslutsamt för att ta itu med strategiska beroenden ⁽²⁾, bl.a. genom återindustrialisering, cirkulär ekonomi, handelspolitik och kompetensrelaterade åtgärder. Generellt sett är företagen bäst lämpade att granska och se över sina leveranskedjor, och bör stödjas i detta arbete.

1.10 Unionen måste förbli öppen, rättvis och värdebaserad för att locka investerare och stödja ekonomisk verksamhet. EESK stöder hur som helst en öppen och rättvis inre marknad där de europeiska företagen också kan konkurrera på utländska marknader, och uppmanar följaktligen kommissionen och medlemsstaterna att se till att investeringar görs i digitala lösningar som ger europeiska ekonomier mervärde. Digitaliseringen av ekonomin bör främjas på ett inkluderande sätt för att motverka all former av digital diskriminering.

1.11 EESK anser att de åtgärder som kommissionen aviserat för att ta itu med otillbörlig konkurrens till följd av utländska subventioner också bör användas som verktyg för att återindustrialisera Europa och stödja dess industriella värdekedjor. Kommittén stöder även kartläggningen av de europeiska produktionskedjorna, där industrin går i spetsen för återuppbyggnaden, och efterlyser ett bättre främjande av europeiska standarder på global nivå.

2. Kommissionens meddelande

2.1 Meddelandet är en uppdatering av "En ny industristrategi för EU", som offentliggjordes den 10 mars 2020. Syftet med denna uppdatering är att ta fasta på pandemins inverkan på ekonomin och industrin i EU, att lyfta fram lärdomar som dragits av krisen och att redogöra för de politiska prioriteringarna inom följande tre huvudområden:

— Stärkt resiliens på den inre marknaden.

— Hantering av EU:s strategiska beroenden.

⁽¹⁾ Förkortas till MSMEs på engelska.

⁽²⁾ EESK vill påpeka att det logiskt sett bör handla om strategiska "oberoenden" och inte "beroenden", men kommer för enhetlighetens skull att fortsätta att använda den terminologi som kommissionen infört.

— En snabbare grön och digital omställning av EU:s industri.

2.2 I uppdateringen bedömer man också den inre marknadens resiliens och funktionssätt, och man utvärderar behoven i varje industriellt ekosystem, kartlägger strategiska beroenden i viktiga sårbara ekosystem och föreslår resultatindikatorer för att kunna övervaka genomförandet av strategin. Små och medelstora företag utgör en dimension av uppdateringen, med skräddarsytt ekonomiskt stöd och åtgärder för att dessa företag, liksom uppstarts företag, ska kunna ta till sig den gröna och digitala omställningen.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar uppdateringen av industristrategin. Strategin behövde ses över eftersom covid-19-krisen har inneburit påfrestningar för EU:s ekonomi och industriella värdekedjor, mikroföretag samt små och medelstora företag, liksom för medborgarna – särskilt unga, människor som förlorat sitt arbete, låginkomsttagare, utsatta grupper såsom personer med funktionsnedsättning och kvinnor. Ytterligare svagheter, beroenden och luckor i leveranskedjorna har blottlagts och det krävs en evidensbaserad bedömning för att man med framgång ska kunna avhjälpa dem. Kommittén ser positivt på kommissionens åtagande att bevara och utöka industri- och tillverkningsbasen, och betonar att arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället har en nyckelroll och måste göras delaktiga i utformningen av den europeiska industrins framtid. Vi framhåller särskilt den avgörande roll som social dialog, arbetsmarknadens parter, kollektiva förhandlingar och arbetstagarnas deltagande, liksom medborgardeltagande, spelar när det gäller att åstadkomma en konkurrenskraftig industripolitik.

3.2 Eftersom de utmaningar som fanns före covid-19-pandemin kvarstår bör man dock vara konsekvent med de åtgärder som föreslogs i 2020 års industristrategi för EU. Återhämtningen kommer att ta tid och i denna process krävs fortsatt stöd till industrin, företagen och arbetstagarna i EU. Utmaningen med den gröna och digitala omställningen, dvs. att hantera klimatförändringarna och den fortskridande digitaliseringen, kräver engagemang från företag och offentliga myndigheter och måste stå i centrum för en modern industristrategi för EU. För att uppnå en rättvis omställning där ingen hamnar på efterkälken understryker EESK att de åtgärder som planeras för klimatneutralitet och digital omställning måste vara förenliga med målet om socialt välbefinnande och hållbar tillväxt. Utöver att fokusera på återhämtningen från covid-19-krisen är det viktigt med ett mer långsiktigt perspektiv vad gäller grön och digital omställning men även produktivitet och konkurrenskraft i allmänhet.

3.3 Kommittén instämmer i att värdekedjornas resiliens har fått större betydelse, och stöder kommissionens insatser för att säkra leveranskedjorna och stärka företagens resiliens, eftersom detta är viktigt för EU:s ekonomi och med tanke på de oväntade brister som har uppenbarats under covid-19-pandemin, även på den inre marknaden. En stark horisontell industripolitik bör stödja den europeiska industribasen utan diskretionära ingripanden i marknadsresultaten. Vi framhåller vikten av innovation. Att undersöka sätt att hitta en lämplig nivå av försörjningstrygghet och stärka kapaciteten att hantera störningar bör stå på den politiska dagordningen, men framför allt på företagets dagordning.

3.4 Kompetens är avgörande för att stödja den gröna och digitala omställningen och främja återhämtningen. EU kan bara vara en geopolitisk makt om unionen har en mycket konkurrenskraftig industribas, med starka företag och högkvalificerade arbetstagare, produktionsanläggningar som är förlagda till unionen samt tydliga och rättvisa regler för den inre marknaden. EESK stöder det kompetenspaksinitiativ som syftar till att främja kompetensutvecklings- och omskolningsåtgärder för vuxna arbetstagare. Åtgärderna inom pakten, såsom utvecklingen av kompetenspartnerskap i de olika ekosystemen, inbegripet offentlig-privata partnerskap, utvecklas bäst på sektorsnivå med deltagande av sektorns arbetsmarknadsparter och berörda organisationer i det civila samhället. Det är också viktigt att nationella kompetensinitiativ uppmuntrar arbetsgivare att erbjuda utbildningsmöjligheter. I detta avseende är den territoriella dimensionen av yttersta vikt. Arbetsmarknaderna bör bedömas grundligt med målet att skapa nya arbetstillfällen i alla regioner. Kommittén kommer att övervaka dessa aspekter och uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att involvera arbetsmarknadens parter och det civila samhället i övervakningen och genomförandet av planerna inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, som måste vara förenliga med den europeiska gröna given och industristrategin. Europa behöver högkvalificerad arbetskraft som är anpassad till de förändringar som ekonomin står inför. Att lyckas med kompetensutveckling och omskolning utgör en mycket stor utmaning ⁽³⁾.

⁽³⁾ EUT C 374, 16.9.2021, s. 16.

3.5 EESK välkomnar den grundliga analys av effekterna av covid-19-pandemin som har gjorts inom ramen för strategin. Den verksamhet och de instrument för ständig övervakning och observation som föreslås, såsom årsrapporten om den inre marknaden eller övervakningen av råvaror av avgörande betydelse, kan bidra med mycket användbara dataset för att bedöma EU:s industriella styrka och fungera som underlag för en horisontell industripolitik som återigen ger EU en världsledande ställning.

3.6 En uppsättning strategier eller planer, t.ex. avseende den gröna given eller Next Generation EU, räcker dock inte så länge det finns brister i genomförandet. Kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att se till att de olika planerna för Europas återhämtning är anpassade till varandra, med det regelverk och de incitament som krävs för att industrisektorn, dess företag och dess arbetstagare ska kunna ställa om till en hållbar och digital framtid.

3.7 I överensstämmelse med den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör denna betydande användning av offentliga medel vara knuten till principen om social hållbarhet och solidaritet. Den bör fungera som en vägledande princip vid genomförandet av den uppdaterade strategin. Med tanke på utmaningarnas omfattning räcker inte de resurser som för närvarande görs tillgängliga genom Fonden för en rättvis omställning för att skapa tillräckliga utsikter för de regioner och de arbetstagare som påverkas av strukturomvandlingsprocessen. Det går inte att lyckas med en rättvis omställning utan ett samordnat genomförande. Kommittén anser att offentliga investeringar bör göras inom ramen för breda och öppna forskningsprogram såsom Horisont Europa, så att man undviker att subventionera verksamhet som ligger närmare marknaderna.

3.8 Industripolitiken och handelspolitiken är sammanlänkade och måste vara ömsesidigt förstärkande och ta itu med marknadssnedvridningar. En förutsättning för att uppnå resiliens är att man ser till att EU förblir öppet för handel och investeringar. Handeln kan bidra till att diversifiera leveranskedjorna och ge EU obehindrad tillgång till de insatsvaror som är avgörande för vår förmåga att förnya och utöka produktionen (*). EU:s handelspolitik kan bidra till att öka vår globala konkurrenskraft, dvs. genom att höja handelspartnerns klimatambitioner genom att t.ex. liberalisera handeln med miljöanpassade varor och tjänster. EESK understryker att all EU-politik bör främja hållbar utveckling på både europeisk och internationell nivå och säkerställa att den ekonomiska utvecklingen går hand i hand med social rättvisa, respekt för mänskliga rättigheter, höga arbetsnormer och höga miljönormer. Unionen måste förbli öppen, rättvis och värdebaserad för att locka investerare och stödja sin ekonomiska verksamhet.

3.9 Den inre marknaden är EU:s största tillgång och dess framgång kommer att vara avgörande för att möjliggöra omställningen. Kommissionen bör fortsätta att fokusera på genomförande och tillämpning av regler och på att undanröja de hinder som fanns på den inre marknaden redan före krisen.

3.10 På vissa områden har pandemin ökat klyftan mellan välmående och mindre välmående EU-medlemsstater. Detta äventyrar den sociala och ekonomiska sammanhållningen än mer. Next Generation EU är ett instrument utan motstycke med syftet att minska denna inverkan, men EESK beklagar att den regionala aspekten och det perifera eller geografiska läget inte beaktas i uppdateringen av industristrategin. En ekosystemstrategi kommer inte på egen hand att förbättra situationen eller minska skillnaderna. Ett av strategins huvudmål bör vara att minska skillnaderna mellan medlemsstater och regioner, samtidigt som man strävar efter uppåtgående konvergens.

4. Övervakning av industritendenser, värdekedjor och konkurrenskraft

4.1 Tillverkningsindustrin utgör en drivkraft för innovation, står i centrum för värdekedjor, inklusive tjänster, och är en källa till hög produktivitet och höginkomstarbeten. Att säkra tillverkningsindustrins framtid, stärka industriproduktionen och skapa ett gynnsamt företagsklimat och regelverk bör vara hörnstenarna i en resiliens och modern europeisk ekonomi- och industripolitik som bevarar och skapar arbetstillfällen.

4.2 Brister inom strategiska värdekedjor, liksom brist på kvalificerad arbetskraft, undergräver de europeiska industriernas förmåga att snabbt återhämta sig från pandemin. Medlemsstaterna och EU måste ta itu med dessa strategiska beroenden, bl.a. genom att locka strategisk produktion till unionen och med hjälp av cirkulär ekonomi och handelspolitiska åtgärder. Generellt sett är det företagen som är bäst lämpade att granska och se över sina leveranskedjor. EESK anser att de åtgärder som kommissionen aviserat för att ta itu med otillbörlig konkurrens till följd av utländska subventioner också bör användas som verktyg för att återindustrialisera Europa och stödja dess industriella värdekedjor. Att Europas strategiska kapacitet ökas genom nya industriallianser som annars inte skulle ingå kan bidra till nya arbetstillfällen och tillväxt genom att man omstrukturerar vissa strategiska produktionsanläggningar.

(*) Se EUT C 429, 11.12.2020, s. 197 och EUT C 364, 28.10.2020, s. 53.

4.3 Europas tillverkningssektor står inför växande konkurrens från Förenta staterna och Kina. Europa konkurrerar om investeringar som kan göras i många delar av världen. Gynnsamma investeringsvillkor är avgörande förutsättningar för Europas framtida välstånd. Inhemska, europeiska och internationella investerare måste hitta attraktiva villkor för att bibehålla och öka den kapitalstock som underlättar framtida tillväxt. Befintliga företag måste uppfylla förutsättningarna för utveckling, samtidigt som grundarna måste vara övertygade om att deras affärsprojekt kan växa framgångsrikt i Europa. Vi rekommenderar att den horisontella strategin förstärks i industristrategin, och kompletteras med vertikala strategier.

4.4 Beskattning kan spela en nyckelroll när det gäller att tillhandahålla de nödvändiga incitamenten, men inte så länge som medlemsstaterna fortsätter att konkurrera med varandra på ett illojalt och skadligt sätt, vilket gör att vissa stora företag kan undvika att betala sin skäliga andel av skatterna. EESK välkomnar det förberedande arbetet med lagstiftningsförslaget om BEFIT (ramen för inkomstbeskattning för företag i Europa) och gläds åt de överenskommelser som nyligen nåtts inom OECD vad gäller beskattning av företag.

4.5 I årsrapporten om den inre marknaden fastställs en uppsättning resultatindikatorer för att analysera den ekonomiska utvecklingen och övervaka framstegen på de olika områden som anses vara prioriterade för den europeiska industrin. EESK stöder resultatindikatorer som ett övervakningsverktyg och välkomnar målet att ge en översikt över den europeiska ekonomins resultat, jämföra det med internationella partner och analysera de industriella ekosystemens särdrag. Kommissionen uppmanas att göra en årlig bedömning där den detaljerat beskriver i vilken grad resultatindikatorerna visar att man uppnått de föreslagna målen och att vid behov vidta korrigerande åtgärder. Om resultatindikatorer är ett viktigt instrument för genomförandet av industristrategin anser kommittén även att det krävs kvantifierade mål, en tydlig tidsplan och styrning.

4.6 EESK menar dock att det behövs indikatorer som inte bara innebär ett till dataset utan som visar vad som är viktigt för EU:s konkurrenskraft. När det gäller de föreslagna resultatindikatorerna förbises viktiga indikatorer såsom arbetskraftens ålder, kön eller kompetensprofil i de olika ekosystemen. Dessa aspekter är avgörande för att man ska kunna förutse de kommande förändringarna och undvika flaskhalsar och hinder när den europeiska industrin ställs om. Samtidigt är de även nyckeln till att få till stånd en inkluderande återhämtning, med tanke på att krisen har slagit hårdast mot unga, kvinnor och arbetstagare med otrygg anställning. Kommittén rekommenderar att de föreslagna resultatindikatorerna kompletteras med indikatorer som mäter de sociala resultaten av industristrategin inom de 14 ekosystemen, i syfte att säkerställa goda arbets- och produktionsvillkor samt arbetstillfällena av god kvalitet. Vi efterlyser särskilda indikatorer som inte bara mäter ekosystemen utan även övergripande aspekter, och möjligheten att vid behov anpassa, ändra eller utveckla dessa allt eftersom. I resultatindikatorerna bör hänsyn tas till t.ex. konsumenternas preferenser och i synnerhet övergången till hållbara produkter.

5. Stärkt resiliens på den inre marknaden

5.1 EESK välkomnar att den inre marknaden står i centrum för uppdateringen. En stark hemmamarknad är en förutsättning för att europeiska företag ska kunna startas, utvecklas och fortsätta att växa. Kommittén påminner om att målet är att säkerställa höga arbetsnormer, sociala normer och miljönormer och att leveranskedjorna och nätverken för värdeskapande inom Europa ska fungera smidigt. Social sammanhållning, ekonomiskt överkomliga hälso- och sjukvårdssystem, effektiva offentliga tjänster, god infrastruktur, framgångsrika utbildningssystem och välfungerande arbetsmarknadsrelationer är viktiga förutsättningar när det gäller att locka investeringar och skapa välstånd.

5.2 Kommittén stöder kommissionens förslag om ett krisinstrument för den inre marknaden, för större öppenhet och samordning. Vi välkomnar också den detaljerade analysen av de industriella ekosystemen, som kommer att behöva åtföljas av sektorsspecifika analyser och färdplaner som inte bara belyser ömsesidiga beroenden och kopplingar utan även luckor inom flertalet sektorer i EU, inklusive en bedömning av arbetsmarknadsutvecklingen och relaterade kompetensbehov. Det bör också finnas utrymme för att se över hur ekosystem⁽⁵⁾ definieras och används, men också vilka sektorer som undersöks, så att verktyget inte blir alltför snävt.

5.3 EESK välkomnar erkännandet av de europeiska mikroföretagens samt små och medelstora företagens roll, och stöder avsikten att hjälpa dem att expandera och locka till sig kvalificerad arbetskraft. Detta kräver ett företagsvänligt klimat och investeringar i arbetstagarnas färdigheter och utbildning samt anständiga arbetsvillkor och god social infrastruktur.

(5) Användningen av termen "ekosystem" antyder felaktigt att det finns en hållbar jämvikt. Termen används inte på ett enhetligt sätt i kommissionens meddelanden. I meddelandet om den europeiska gröna given från december 2019 används "ekosystem" som benämning på naturliga system, inte system som skapas av människor. I meddelandet om uppdateringen av industristrategin används termen endast för industrisystem.

Kommittén uppskattar den extra uppmärksamhet som kommissionen ägnar åt sena betalningar. Att man tar itu med problemet med sena betalningar är särskilt viktigt för små och medelstora företag. System för alternativ tvistlösning där tvister kan vara konfidentiella kan vara ett viktigt steg i denna riktning.

5.4 Industriallianser har visat sig utgöra en framgångsrik metod för att utveckla storskaliga och gränsöverskridande industriprojekt på strategiska områden. Dessa industriallianser är tillsammans med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse avgörande för återhämtningen och främjandet av europeiska standarder och viktig teknik, särskilt på områden där marknaden inte kan leverera på egen hand eller snedvrids.

5.5 EESK efterlyser en reform av reglerna om statligt stöd. Den aktuella utformningen är inte längre ändamålsenlig. Det behövs ett system som minskar de administrativa bördorna, påskyndar beslutsfattandet och gör det lättare att uppfylla kraven i motsvarighetsklausulen. Reglerna om statligt stöd kan också få viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, som är avgörande för att uppmuntra offentliga och privata investeringar, att bära eller brista.

5.6 EESK beklagar att man i meddelandet inte erkänner den avgörande roll som företag inom den sociala ekonomin har spelat under pandemin och deras betydelse för uppbyggnaden av ett resilient Europa som blickar framåt. På detta område framhåller vi den kommande handlingsplanen för att främja den sociala ekonomin.

5.7 Forskning, utveckling och innovation är mycket viktigt för den europeiska industrins framtid. Kommittén beklagar att målet om investeringar i forskning, utveckling och innovation på 3 % av BNP fortfarande är långt ifrån uppnått. Medan vissa medlemsstater uppnår den nivå ligger andra under 1 %. Dessa skillnader hämmar EU:s globala kapacitet som block och gör att unionen fortsätter att släpa efter Förenta staterna, Japan och Kina.

5.8 För att stärka resiliensen på den inre marknaden måste man främja marknadens integration. I detta syfte bör den finanspolitiska dimensionen och integreringen samt åtgärder för att motverka illojal skattekonkurrens beaktas på både europeisk och internationell nivå. Konkurrensreglerna måste också anpassas till de nya förhållanden som råder i dag, oberoende av industripolitiken.

6. Beroenden: öppet strategiskt oberoende i praktiken

6.1 Unionen måste förbli öppen, rättvis och värdebaserad för att locka investerare och stödja sin ekonomiska verksamhet. EU:s geopolitiska makt bygger på att man har en konkurrenskraftig industribas, med starka företag och högkvalificerade arbetstagare, produktionsanläggningar som är förlagda till unionen samt tydliga och rättvisa regler för den inre marknaden, som kan tjäna som exempel internationellt ⁽⁶⁾. Det är dock viktigt att man använder sig av handelspolitiska skyddsinstrument på ett genomtänkt sätt för att upprätthålla rättvis konkurrens i EU.

6.2 Kommittén är övertygad om att en politik med fokus på oberoende inte är ändamålsenlig. I stället måste EU i sin handelspolitik erkänna att öppenhet är en viktig faktor när det gäller att uppnå resiliens. Det är viktigt att hitta rätt balans mellan öppenhet och det planerade rättsliga instrumentet för att ta itu med de potentiellt snedvridande effekterna, för både företag och arbetstagare, av utländska subventioner på den inre marknaden. Vi stöder en öppen och rättvis inre marknad och lika villkor så att europeiska företag kan konkurrera på utländska marknader.

6.3 Man bör samtidigt undvika att införa nya begrepp såsom "konkurrenskraftig hållbarhet" utan ytterligare förklaring. Företagen kommer att behöva föra en mödosam kamp under återhämtningsfasen, och för att klara av det behöver de en lagstiftningsram som gör det enklare för dem.

6.4 Att bilda och stödja industriallianser har visat sig vara en framgångsrik metod i de aktuella exemplen med batterier och vägas. EESK anser att detta är ett mycket bra instrument och stöder ingående av ytterligare allianser inom utvalda sektorer, såsom processorer och halvledarteknik, industridata, edgeteknik och molnteknik, rymdraketer samt utsläppsfri luftfart. Vi anser emellertid att allianserna bör inrättas på ett öppet och inkluderande sätt, med särskild uppmärksamhet på mikroföretag samt små och medelstora företag.

⁽⁶⁾ Se EUT C 364, 28.10.2020, s. 108.

7. En snabbare grön och digital omställning

7.1 Såsom framhålls i den gröna given spelar digitaliseringen en nyckelroll i alla ekosystem. Fler investeringar bör därför göras i hela EU för att främja tillväxtkraften hos nya IKT-sektorer, såsom dataekonomin, sakernas internet, molntjänster, robotteknik, artificiell intelligens och avancerad tillverkning, liksom tillämpningen av europeiska industristandarder. Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att investeringar görs i digitala lösningar som ger europeiska ekonomier mervärde.

7.2 Att göra Europa konkurrenskraftigt på det digitala området är av högsta prioritet. I strategin noterar man med rätta behovet av att medlagstiftarna snabbt antar rättsakten om digitala tjänster och rättsakten om digitala marknader samt den ytterst viktiga roll som harmoniserade standarder spelar i fråga om att stärka den inre marknaden för varor och möjliggöra ett europeiskt globalt ledarskap inom teknik, bl.a. genom att använda digitalisering för att uppnå högre energieffektivitet. Ett välfungerande europeiskt standardiseringssystem är avgörande när det gäller att uppnå målen för den gröna och digitala omställningen och stärka den europeiska industrins konkurrenskraft och resiliens. EESK uppmanar kommissionen att öka sina insatser för att inta en ledande ställning genom och inom standardisering, genom att främja och utveckla befintliga europeiska industristandarder tillsammans med företag. Vi välkomnar följaktligen kommissionens helhetssyn, även med tanke på tjänstesektorns betydelse för en välfungerande inre marknad och hanteringen av den gröna och digitala omställningen.

7.3 Det är mycket viktigt att förse den europeiska arbetskraften med digitala färdigheter för denna nya industrialiseringsfas. Den digitala eran kräver kvalificerad och väl förberedd arbetskraft. Kompetens är en viktig katalysator för innovation och skapande av mervärde. För att öka anställbarheten krävs heltäckande arbetsmarknadsstrategier som omfattar alla berörda parter (arbetsmarknadens parter, arbetsmarknadsinstitutioner, organisationer i det civila samhället, utbildningsanordnare). Digitala färdigheter och digital kompetens måste integreras i alla utbildningsnivåer och av branschspecifika arbetsmarknadsparter. Lokala företag bör involveras i styrningen av utbildnings- och yrkesutbildningssystemen, eftersom de har omfattande kännedom om företagssystemen och de lokala marknadsbehoven. Digitaliseringen av ekonomin bör främjas på ett inkluderande sätt för att förebygga alla former av digital diskriminering, särskilt av äldre, personer med funktionsnedsättning och människor som bor på landsbygden och i avlägsna regioner.

7.4 EESK betonar att det bästa för ekonomiskt välstånd och för klimatet är en stark europeisk tillverkningssektor som bygger på utsläppsnål eller utsläppsfri teknik och energieffektivitet. Att minska produktionskapaciteten och riskera både koldioxidläckage och investeringsläckage till förmån för länder med mindre ambitiösa utsläppsnormer skulle vara att misslyckas fullkomligt. Den viktigaste hävstången för global utsläppsminskning består i att utveckla ekonomiskt överkomlig koldioxidnål eller koldioxidfri – samt energieffektiv – teknik och släppa ut den på de globala marknaderna. EU ansvarar för att visa att en ambitiös utsläppsminskning är möjlig utan att det ekonomiska välståndet äventyras.

7.5 Den cirkulära ekonomin⁽⁷⁾ och skapandet av returråvarumarknader är av avgörande betydelse. Avfallshanteringspolitik och obligatoriskt återvunnet innehåll i förpackningar och andra produkter är avgörande för att få till stånd investeringar längs återvinningskedjorna.

7.6 För att uppnå den investeringsnivå som krävs för att finansiera den gröna given bör man också överväga att se över reglerna om statligt stöd för investeringar i koldioxidsnåla produkter och processer. Dessutom bör man genom de nyligen inrättade innovations- och moderniseringsfonderna, liksom auktionsintäkterna från utsläppshandelssystemet och de föreslagna koldioxidkontrakten, tillhandahålla ytterligare resurser för att stödja klimat- och energirelaterade projekt och hantera de sociala konsekvenserna av en omställning med målet att ingen ska hamna på efterkälken. Likaså bör en koppling göras mellan industristategin och den europeiska gröna given och EU:s handlingsplan "Med sikte på nollförening av luft, vatten och mark".

7.7 EESK stöder den linje som intas i uppdateringen av industristategin beträffande en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna. Vi vill understryka att en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna, som införs för utvalda sektorer, måste vara fullt förenlig med WHO:s regler, i syfte att undvika motåtgärder från handelspartner. I strävan efter koldioxidneutralitet bör fastställandet av liknande koldioxidprisnivåer internationellt vara det prioriterade målet i framtida multilaterala förhandlingar.

⁽⁷⁾ Se EUT C 364, 28.10.2020, s. 94 och EUT C 14, 15.1.2020, s. 29.

7.8 Dataanalys kommer att spela en avgörande roll på kort och medellång sikt. EU behöver avancerade dataanalysprogram för att kunna bedöma sin konkurrenskraft i förhållande till globala konkurrenter. EESK välkomnar därför insatserna för att skapa industriallianser för industridata, edgeteknik och molnteknik.

Bryssel den 21 oktober 2021.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

OBS! Bilagan till detta dokument (kompletteringsyttrande från rådgivande utskottet för industriell omvandling – CCMI/185 – ”Uppdatering av den nya industristrategin – inverkan på det industriella ekosystemet på hälsoområdet” – EESC-2021-02562-00-00-AS-TRA) finns på följande sidor.

BILAGA

Yttrande av rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI) om uppdatering av den nya industristrategin – inverkan på det industriella ekosystemet på hälsoområdet**(kompletteringsyttrande till INT/935)**Föredragande: **Anastasis YIAPANIS**Medföredragande: **Antonello PEZZINI**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	26.4.2021
Rättslig grund	Artikel 37.2 i arbetsordningen Kompletteringsyttrande
Ansvarigt organ	Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI)
Antagande av CCMI	29.9.2021

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén är fast övertygad om att hälsa är en central fråga i den nya internationella geopolitiska kontexten och att det är avgörande att stödja ett starkt och samordnat europeiskt hälsoekosystem för att bidra till EU:s industristrategiska oberoende och tekniska suveränitet samt till en bättre livskvalitet för EU-medborgarna med utgångspunkt i en helhetsansats och med tydligt fastställda färdplaner och mätbara och insynsvänliga resultatindikatorer.

1.2 Kartläggning och analyser nedifrån och upp bör genomföras tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter inom sektorn, för att bedöma hur de beroenden som identifierats exakt ser ut, inbegripet vilka risker de medför för det industriella ekosystemets motståndskraft och funktion samt för att ta itu med sårbarheter och brist på strategiska material.

1.3 EESK anser att åtgärder behövs för att skapa ett starkare, rättvisare samt effektivare och tillgängligare hälsoekosystem, med effektiv styrning, lämplig diversifiering av försörjningskällorna och en interoperabel och sammankopplad digital hälso- och sjukvårdsstruktur. EU måste finna lämpliga incitament för att återföra den strategiska produktionskapaciteten till Europa.

1.4 Europa är beroende av andra länder för tillgången på vissa råvaror. Hälso- och sjukvårdssektorn behöver starkare och mer diversifierade internationella leveranskedjor för att vara redo att möta framtida kriser. EESK välkomnar det aviserade förslaget om att inrätta en EU-myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser.

1.5 EESK understryker behovet av att växla upp, bland annat genom synergier mellan den offentliga och den privata sektorn. Strategisk framsyn på unionsnivå behövs i högsta grad, för att främja rättvis tillgång till utrustning och till hälsoekosystemet, större solidaritet, rättvisa och multilateralt samarbete. EESK vill att socialt välbefinnande ska säkerställas genom enkel tillgång till effektiva läkemedel av god kvalitet för alla EU:s invånare.

1.6 De potentiella synergier mellan stora företag och små och medelstora företag utnyttjas inte fullt ut, vilket allvarligt hämmar små och medelstora företags inflytande och hindrar hälso- och sjukvårdssektorn från att bli en inkubator för banbrytande upptäckter. Investeringsstödinstrumenten måste samordnas effektivt, med särskilt riktade ansökningsomgångar för små och medelstora industriföretag.

1.7 EESK efterlyser större tydlighet när det gäller delning av hälsouppgifter och användning av AI, undanröjande av rättsliga hinder och stöd för en gemensam EU-strategi för användning av telemedicintjänster. Kommittén stöder till fullo utbyggnaden av det europeiska hälsodataområdet, med full respekt för enskildas rättigheter och skyddet av personuppgifter.

1.8 Hälso- och sjukvårdssektorn kan bidra avsevärt till EU:s klimatneutralitet genom korrekt utformade strategier för avfallshantering, nya affärsmodeller för den cirkulära ekonomin och ökad transportinfrastrukturkapacitet.

1.9 Investeringar i FoU är avgörande för hälso- och sjukvårdssektorns konkurrenskraft och hållbarhet. EU:s politik måste stimulera offentliga och privata investeringar så att de integrerar sociala aspekter och hälsoaspekter.

1.10 EESK efterlyser större engagemang i regleringsförfarandena för utvecklingen av harmoniserade kvalitets- och säkerhetsnormer för skyddsutrustning och medicintekniska produkter. EESK efterlyser tydliga mandat för standardiseringsorganen i den tekniska och lagstiftningsmässiga processen.

1.11 Särskild utbildning, omskolning, kompetenshöjning och livslångt lärande för den europeiska hälso- och sjukvårdspersonalen behövs för att möta de nya utmaningarna i den gröna given. Fokus bör inte bara ligga på hälso- och sjukvårdspersonal, utan också på forskare, lärare, mediefolk och patienterna själva. EESK efterlyser därför mer kommunikation på EU-nivå om konsument- och patienträttigheter, och att arbetsmarknadens parter och relevanta organisationer i civilsamhället involveras fullt ut i detta.

1.12 EESK uppmanar kommissionen att fortsätta samarbetet och dialogen med berörda parter om läkemedelssektorns motståndskraft, med utgångspunkt i befintliga strukturer inom ramen för läkemedelsstrategin för Europa, samt att fortsätta att utveckla en stark, hållbar och digital omvandling av det industriella ekosystemet på hälsoområdet i enlighet med industristrategin för EU.

2. Bakgrund och inledning

2.1 Covid-19-pandemin har skapat en kris utan motstycke i alla EU:s medlemsstater och till skillnad från andra kriser har den påverkat både utbud och efterfrågan samt samhället som helhet. EU har drabbats hårt jämfört med andra delar av världen och har registrerat fler dödsfall per miljon invånare än andra delar av världen ⁽¹⁾. Unionen har reagerat adekvat, på ett i princip samordnat sätt. Mer kunde ha gjorts om EU hade varit mer förberett som union för denna typ av chock.

2.2 Den inre marknaden är en av EU-projektets viktigaste landvinningar. Det finns fortfarande barriärer till följd av att EU-lagstiftningen inte har genomförts på ett harmoniserat sätt i medlemsstaterna. Covid-19-pandemin har förstärkt dessa barriärer, särskilt genom att visa på värdekedjornas sårbarhet och de ökade distributionsproblemen. Det har blivit uppenbart att EU är beroende av tredjeländer när det gäller medicinska produkter.

2.3 Hälso- och sjukvårdssektorn tillhandahöll mer än 7 miljoner arbetstillfällen under 2018 ⁽²⁾. Sektorn är en viktig tillgång för den inre marknaden, med över 800 000 direkta arbetstillfällen och 109,4 miljarder euro i handelsöverskott ⁽³⁾. Läkemedelstillverkare gav det största bidraget när det gäller FoU-investeringar 2019, medan EU:s elektromedicinska marknad nu är värd 120 miljarder euro. EU investerar dock mindre än sina handelspartner: 19,2 % av de industriella FoU-investeringarna i EU går till hälsoinnovation jämfört med till exempel 26,4 % i Förenta staterna. Europa är ett stort nav för den globala industrin för medicintekniska produkter. Marknaden för medicintekniska produkter i EU står för en tredjedel av den globala marknaden, med omkring 32 000 företag och 730 000 anställda.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Hälsa är en av framtidens megatrender, särskilt i Europa, och i det nya geopolitiska sammanhanget är det avgörande att stödja det industriella ekosystemet på hälsoområdet, som bidrar till EU:s strategiska oberoende och tekniska suveränitet.

3.2 EESK noterar att kommissionen i sitt meddelande placerar industrin, och särskilt hälso- och sjukvården, i centrum för EU:s politik, och erkänner dess förmåga att driva på stora förändringar, tolka samhällets nya behov och utmaningar och erbjuda innovativa och konkurrenskraftiga lösningar. EESK efterlyser dock en mer helhetsinriktad ansats än kommissionens, som främst är inriktad på industrin. Beslutsfattarna har ett stort ansvar, eftersom hälsa är en av grunderna för individens existens och utan tvekan individens mest värdefulla tillgång. EESK efterlyser därför mer

⁽¹⁾ Europaparlamentets studie "Impacts of the COVID-19 pandemic on EU industries".

⁽²⁾ Eurostat – statistik över hälso- och sjukvårdspersonal.

⁽³⁾ Internationell varuhandel efter varuslag.

kommunikation på EU-nivå om konsument- och patienträttigheter, inbegripet de grundläggande rättigheter som fastställs i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. EU behöver ett starkt och samordnat hälso- och sjukvårdssystem.

3.3 Hälsoekosystemets industriella uppbyggnad är en omfattande konstruktion med några stora aktörer och ett stort antal små och medelstora företag. De potentiella synergier mellan dessa två grupper utnyttjas dock inte fullt ut, vilket allvarligt hämmar små och medelstora företags inflytande. Till följd av detta fungerar inte hälsoekosystemet fullt ut och hindras från att bli en inkubator för banbrytande upptäckter.

3.4 Det industriella ekosystemet på hälsoområdet behöver en stark inre marknad med starka produktions- och distributionsanläggningar. EESK har tidigare betonat den centrala roll som en "fungerande, rättvis och effektiv inre marknad spelar, som dels främjar och belönar verklig medicinsk innovation med ett verkligt mervärde för hälso- och sjukvården, dels stärker konkurrensen för en rättvis och överkomlig tillgång till läkemedel" (4).

3.5 Det verkar finnas ett betydande behov av att uppgradera integrationen av den inre marknaden genom att säkerställa en effektivare styrning, särskilt inom hälso- och sjukvårdsindustrisektorn (5): en väl fungerande inre marknad och konkurrenspolitik möjliggör en stark affärsdynamik som kan spela en viktig roll för att diversifiera försörjningskällorna inom EU och undvika en fragmenterad hälso- och sjukvårdsstruktur.

3.6 Som covid-19-pandemin har visat förbättrar det gränsöverskridande samarbetet och solidariteten EU:s insatskapacitet och ökar motståndskraften i unionen som helhet. Strategisk framsyn på unionsnivå behövs i högsta grad, särskilt eftersom pandemin haft mer djupgående effekter på de sektorer och värdekedjor som har gränsöverskridande sammanlänknings.

3.7 Strategiska beroenden påverkar EU:s grundläggande intressen. De berör särskilt områdena säkerhet och trygghet, EU-medborgarnas hälsa och möjligheten att få tillgång till varor, tjänster och teknik som är avgörande för den gröna och digitala omställning som står i centrum för EU:s prioriteringar.

3.8 EESK har rekommenderat att "presentera en tydlig och övergripande strategi på kort, medellång och lång sikt för den europeiska industrin" och uppmanat kommissionen att "utfärda en konkret handlingsplan med tydliga årliga mål och övervakningsförfaranden, som inbegriper ett nära samarbete med alla berörda parter" (6), samtidigt som man har betonat hur "den roll som arbetsgivare, entreprenörer och den privata sektorns engagemang spelar för att driva på strukturförändringar är avgörande för den industriella omvandlingen" (7).

3.9 Den innovativa läkemedelsindustrin drivs av medicinska framsteg. En viktig fråga som omedelbart måste lösas är ekonomiskt oöverkomliga eller otillgängliga läkemedel. Socialt välbefinnande måste säkerställas genom enkel tillgång till högkvalitativa och effektiva läkemedel för alla invånare i EU. Förenade kungarikets utträde ur EU har stora konsekvenser för tillverkare av medicintekniska produkter.

3.10 Europas beroende av vissa råvaror från endast en handfull tillverkare och länder var uppenbart under covid-19-pandemin. Dessutom är till och med grön och digital teknik, som ofta är kopplad till hälso- och sjukvårdsindustrins system, också beroende av en rad knappa råvaror som importerats till Europa, och en mycket stor andel av de sällsynta jordartsmetaller som behövs kommer från en enda leverantör – Kina (8). Att stärka och diversifiera de internationella leveranskedjorna är också avgörande för utvecklingen av hälso- och sjukvårdsindustrin och för att se till att EU är redo att möta framtida kriser liknande covid-19-pandemin. Att undanröja sårbarheter och skapa en stabil, förutsägbar och resurseffektiv handelsmiljö bör vara det slutliga målet. Det aviserade förslaget om att inrätta en EU-myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser är välkommet.

3.11 Europa har lyckats utveckla offentlig-privata partnerskap för att stimulera FoU inom läkemedelsindustrin, men beloppen det handlar om är en tiondel av vad amerikanska Biomedical Advanced Research and Development Authority (Barda) spenderar.

(4) EESK:s yttrande "Läkemedelsstrategin", (EUT C 286, 16.7.2021, s. 53).

(5) Frågor och svar: programmet EU för hälsa 2021–2027.

(6) EESK:s yttrande "En ny industristrategi för EU" (EUT C 364, 28.10.2020, s. 108).

(7) EESK:s yttrande "Industriell omvandling mot en grön och digital europeisk ekonomi" (EUT C 56, 16.2.2021, s. 10).

(8) T.ex. platina för att producera förnybar vätgas, metallkisel för solpaneler och litium för elbilar.

3.12 De största möjligheterna under de kommande åren kommer att uppstå ur digital medicinsk teknik. Oavsett om det gäller läkemedel, medicintekniska produkter och medicinska metoder eller åtgärder för att förebygga, diagnostisera eller behandla sjukdomar, är de alla av avgörande betydelse för alla EU-medborgare. Den kommande förordningen om artificiell intelligens⁽⁹⁾, lagstiftningsförslaget om det europeiska hälsodataområdet⁽¹⁰⁾ och standardiseringen kommer att ge ökad klarhet kring delning av hälsouppgifter och användning av AI, undanröja rättsliga hinder och stödja en gemensam EU-strategi kring användning av telemedicintjänster, medan dataförvaltningsakten⁽¹¹⁾ bör kunna garantera utbyte av hälsouppgifter samtidigt som skyddet av personuppgifter säkerställs och andra mänskliga rättigheter tryggas.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Den digitala omställningen av hälso- och sjukvårdssektorn innebär en enorm möjlighet. Att omfamna den dubbla omställningen kan ge unionen ytterligare konkurrensfördelar i en komplex och spänd internationell miljö. Framför allt genom att investera i högpresterande datorteknik och artificiell intelligens kan EU utveckla banbrytande teknik, särskilt prognosteknik. Pandemin har visat det omedelbara behovet av smarta hälso- och sjukvårdstjänster, såsom telehälsa.

4.2 Dessutom kan hälso- och sjukvårdssektorn avsevärt bidra till EU:s klimatneutralitet genom att minska sina utsläpp av växthusgaser längs med värdekedjorna. Politiken för avfallshantering måste stärkas, eftersom sektorn producerar betydande mängder avfall från restläkemedel och begagnad teknisk och personlig utrustning. Nya affärsmodeller för den cirkulära ekonomin och ökad transportinfrastrukturkapacitet måste utvecklas, samtidigt som alla medlemsstater och intressenter deltar i utfasningen av fossila bränslen i värdekedjorna.

4.3 Människors hälsa är i slutändan beroende av ekosystemprodukter och ekosystemtjänster (t.ex. tillgång till sötvatten, livsmedel och bränsle) som är nödvändiga för god folkhälsa och produktiv försörjning. Förlust av biologisk mångfald kan få betydande direkta konsekvenser för människors hälsa om ekosystemtjänsterna inte längre räcker till för att tillgodose sociala behov.

4.4 Traditionell medicin fortsätter att spela en viktig roll inom hälso- och sjukvården, särskilt inom primärvården. Användning av medicinalväxter är det vanligaste medicineringsverktyget inom traditionell medicin och komplementärmedicin i hela världen. Många samhällen använder naturprodukter som samlats in från ekosystem för medicinska och kulturella ändamål, utöver som livsmedel.

4.5 Strategisk lagring och återflytt av EU-företag är andra viktiga faktorer som bör beaktas och är en del av EU:s delade befogenheter. I takt med att tekniken förbättras och tillverkningskapaciteten med den måste EU hitta lämpliga incitament för att återföra den strategiska produktionskapaciteten till europeisk mark. Skatteincitament kan spela en nyckelroll i detta avseende.

4.6 Kartläggning och analyser nedifrån och upp bör genomföras tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter inom sektorn, för att mer ingående kunna bedöma hur de beroenden som identifierats exakt ser ut, inbegripet vilka risker de medför för de industriella ekosystemens motståndskraft och funktion i EU, samt de möjliga utsikterna att kunna minska dessa beroenden, liksom handelstvister och cyberattacker, i framtiden.

4.7 Investeringar i FoU är avgörande för hälso- och sjukvårdssektorns konkurrenskraft och hållbarhet. Förutom EU-medlems bidrag måste EU:s politik stimulera offentliga och privata investeringar så mycket som möjligt. Utvecklingen av offentlig-privata partnerskap, såsom IMI2, kommer att uppmuntra tillverkarna att investera i och bedriva verksamhet inom FoU och innovation som är avgörande för framtida medicinska upptäckter. Tack vare denna typ av initiativ kan EU stå kvar i främsta ledet när det gäller medicinsk innovation.

4.8 På samma sätt är det av yttersta vikt att stödja medlemsstaternas insatser för att samla offentliga resurser genom större projekt av gemensamt europeiskt intresse i sektorer där marknaden inte ensam kan leverera banbrytande innovationer, vilket är fallet inom läkemedelssektorn.

4.9 Industrins konkurrenskraft måste stödjas av en stark ram för immateriella rättigheter som stärker och skyddar innovation. Tillgången till uppgifter är även avgörande för tillverkarna, särskilt för små och medelstora företag som har drabbats hårt av pandemin och som måste uppmuntras att expandera och växa. EU behöver särskilt utformade strategier för stordataanalys och driftskompatibel infrastruktur för dataåtkomst.

⁽⁹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens) och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter (COM(2021) 206 final).

⁽¹⁰⁾ Meddelande om en EU-strategi för data, COM(2020) 66 final.

⁽¹¹⁾ Förslag till förordning om dataförvaltning (dataförvaltningsakten) (COM(2020) 767 final).

4.10 Små och medelstora företag behöver också enkel tillgång till finansiering för att kunna blomstra och växa. Det innebär också alternativa källor till vanliga banklån, såsom möjligheter till finansiering genom private equity eller riskkapital. Investeringsstödinstrumenten måste samordnas effektivt, med poster som särskilt avser små och medelstora industriföretag. På detta område är det viktigt att initiativen från EU:s ram för hållbara finanser, inbegripet genomförandet av taxonomin, utformas för att ge den europeiska ekonomin en möjlighet, med hänsyn till såväl finansmarknadernas behov som industrins utmaningar.

4.11 Utvecklingen av ett europeiskt format för utbyte av elektroniska patientjournaler för att häva blockeringen av flödet av hälsouppgifter över gränserna utgör en ram för vidareutvecklingen av gemensamma tekniska specifikationer för ett säkert utbyte av hälsouppgifter mellan EU:s medlemsstater, för vilket Europeiska standardiseringskommittén håller på att ta fram tekniska specifikationer. EESK efterlyser att relevanta berörda parter i större utsträckning ska involveras och delta i regleringsförfarandena för utvecklingen av harmoniserade kvalitets- och säkerhetsnormer för personlig skyddsutrustning och medicintekniska produkter.

4.12 Faciliteten för återhämtning och resiliens kan användas för att hantera många av hälsoekosystemets behov via investeringar i och reformer av nationella hälso- och sjukvårdssystem, för att stärka motståndskraften och krisberedskapen samt primärvården, öka den rättvisa och transparenta åtkomsten till tjänster samt ta itu med sårbarheter i leveranskedjan och hälso- och sjukvårdspersonalens digitala kompetens, telemedicinlösningar samt forskning, utveckling och innovation.

4.13 EESK efterlyser utarbetande av särskilt utformade program för utbildning, omskolning, kompetenshöjning och livslångt lärande för den europeiska hälso- och sjukvårdspersonalen, i linje med deras viktiga yrkesmässiga och sociala roll, tekniska framsteg och de nya kraven på ökad hållbarhet. Det behövs en tydlig utbildningspolitik under ledning av aktörerna inom sektorn så att arbetstagarna är kvalificerade att hantera de nya utmaningarna till följd av den gröna given.

4.14 EESK har tidigare noterat att "ny politik för kompetens bör utformas med medverkan av civilsamhällesorganisationer och arbetsmarknadens parter, i syfte att påskynda anpassningen av utbildningssystemen så att de motsvarar efterfrågan på nya arbetstillfällen" ⁽¹²⁾. Inom hälso- och sjukvårdssektorn bör fokus inte bara ligga på hälso- och sjukvårdspersonal, utan också på forskare, lärare, alla typer av beslutsfattare, mediefolk samt patienterna själva och deras intresseorganisationer.

4.15 Strategisk offentlig upphandling spelar en viktig roll för att föra samman EU:s industri, forskningscentrum samt EU:s och medlemsstaternas regleringsmyndigheter, särskilt inom hälso- och sjukvårdssektorn, och underlättar offentlig-privat samarbete i syfte att tillgodose behoven hos offentliga och privata hälso- och sjukvårdssystem samt möjliggöra inköp av innovativ och ekonomiskt överkomlig medicinsk teknik, inbegripet gröna och digitala lösningar och sociala klausuler ⁽¹³⁾.

4.16 EESK har redan uppmanat EU-institutionerna och medlemsstaterna att visa politisk vilja att genomföra en "hälsopakt för Europas framtid" ⁽¹⁴⁾ som återspeglar EU:s grundläggande värden.

4.17 Det initiativ till strukturerad dialog ⁽¹⁵⁾ som tillkännagavs i läkemedelsstrategin är av avgörande betydelse för Europa för att identifiera orsakerna till och drivkrafterna bakom potentiella sårbarheter och beroenden i läkemedelskedjorna.

4.18 EESK stöder fullt ut utbyggnaden av det europeiska hälsodataområdet ⁽¹⁶⁾ för att tillhandahålla den nödvändiga infrastrukturen för datadelning för diagnosverktyg och behandling när det gäller samarbete och insatser för att saminvestera i nästa generations hälsoekosystem längs med alla värdekedjor.

⁽¹²⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om en ny industristrategi för EU (EUT C 364, 28.10.2020, s. 108).

⁽¹³⁾ Socialt ansvarsfull upphandling – En handledning till sociala hänsyn i offentlig upphandling – andra upplagan (EUT C 237, 18.6.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ EESK:s yttrande "Inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet för perioden 2021–2027" (EUT C 429, 11.12.2020, s. 251).

⁽¹⁵⁾ Strukturerad dialog om tryggad läkemedelsförsörjning.

⁽¹⁶⁾ EU-kommissionen publicerar ett öppet offentligt samråd om det europeiska hälsodataområdet.

4.19 EESK anser att harmoniserade standarder bör användas som ett instrument för att täcka väsentliga produktsäkerhetskrav, med stöd av instrument som hjälper till att saluföra produkterna på marknaden. Europeiska unionen måste undvika överreglering av produkter, och prioriteringen är att lätta på den administrativa börda som orsakas av överdriven lagstiftning, samtidigt som man säkerställer enkel tillgång till dokumentation, sund information, smidigt utbyte av bästa praxis och effektivt samarbete.

4.20 Slutligen uppmanar EESK kommissionen att fortsätta samarbetet och dialogen med alla berörda parter för att stärka motståndskraften hos EU:s läkemedelssektor inför framtida kriser, med utgångspunkt i befintliga mekanismer inom ramen för läkemedelsstrategin för Europa ⁽¹⁷⁾ och industristrategin för EU ⁽¹⁸⁾. EESK uppmanar också kommissionen att skapa ytterligare synergieffekter mellan medlemsstaterna, att lägga fram nya initiativ för att stärka samordningen av de olika nationella systemen (i linje med EUF-fördraget ⁽¹⁹⁾) och att fortsätta att utveckla en stark, hållbar och digital omvandling av det industriella ekosystemet på hälsoområdet.

Bryssel den 29 september 2021.

Pietro FRANCESCO DE LOTTO
Rådgivande utskottet för industriell omvandling
Ordförande

⁽¹⁷⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0761>.

⁽¹⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1593086905382&uri=CELEX:52020DC0102>.

⁽¹⁹⁾ Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.